

ks. Mariusz Białkowski
Akademia Muzyczna, Poznań
ORCID: 0000-0003-3006-0058

„Musica Ecclesiastica”
18 (2023), s. 171–174

Zgłoszono: 02.06.2022
Zaakceptowano: 06.06.2023

**SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NAUKOWEGO
APOTEOZA ŚWIĘTYCH W MUZYCE LITURGICZNEJ
W RAMACH CYKLU
CONVENIUM MUSICÆ SACRÆ DEDICATUM**

16 marca 2022 r. Katedra Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu po raz dziesiąty w ramach cyklu *Convenium Musicae Sacrae dedicatum* zorganizowała symposium naukowe zatytułowane: *Apoteoza Świętych w muzyce liturgicznej*. Symposium otworzył prof. dr hab. Sławomir Kamiński, prorektor ds. artystycznych, naukowych i kontaktów międzynarodowych, natomiast prace moderował autor niniejszego sprawozdania – prof. ucz., kierownik Katedry Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu.

Fot. 1. Wykład prof. Czesława Grajewskiego (fot. M. Białkowski)

Pierwszy prelegent, prof. dr hab. Czesław Grajewski, w wykładzie *Czy Sobór Trydencki rzeczywiście zatrzymał rozwój twórczości postgregoriańskiej? Na kanwie śpiewów o św. Cecylii i św. Katarzynie Aleksandryjskiej* obszernie i wyczerpująco za-

prezentował problematykę kompozycji liturgicznych dotyczących postaci dwóch istotnych dla kultu świętych kobiet, które powstały po Soborze Trydenckim. Mówca udowodnił w swoim wystąpieniu, że nawet rygorystyczne trydenckie zasady nie przetrwały próby czasu i od XVIII w. pojawiały się nowe utwory, będące wyrazem dawnego, ale jednocześnie żywego kultu.

Drugie wystąpienie przybliżyło wybitną postać średniowiecznej Europy – św. Hildegardę, oświetloną od strony jej dorobku kompozytorskiego. Pracownik naukowy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, s. dr hab. Susi Ferfoglia, prof. ucz., w wystąpieniu pt. *Carmina sanctorum św. Hildegardy z Bingen* zaprezentowała kompozycje autorstwa świętej poświęcone postaciom ówczesnych świętych mężczyzn i kobiet, które kompozytorka w ten sposób wyróżniła. Zarówno teksty, jak i melodie są wyrazem geniuszu oraz świadectwem głębokiej duchowości świętej.

Z kolei dr hab. Tomasz Głuchowski w wykładzie *Kult świętych Pańskich w literaturze organowej* zaprezentował liczne przykłady utworów organowych w różnorodnych formach odnoszących się do Matki Bożej oraz postaci wielu świętych, które, zgodnie z obowiązującym kalendarzem, mogą być ciągle wykorzystywane we współcześnie sprawowanej liturgii.

Ostatnim wystąpieniem była prelekcja dr. Macieja Grosza pt. *Utwory chóralne kompozytorów polskich sławiące świętych*. Autor zwrócił uwagę na szereg postaci świętych, którym zostały dedykowane utwory chóralne. Z perspektywy historycznej widać, jak kompozytorzy przywoływali świętych zasadniczo „swojego” okresu.

Po wystąpieniach zaproszonych prelegentów nastąpił czas zadawania pytań oraz dyskusji. Zwrócono uwagę, że motyw świętych jest bardzo istotny w muzyce liturgicznej oraz sakralnej Kościoła rzymskokatolickiego. Owo muzyczne zaangażowanie (będące wszak przejawem kultu), obok innych praktyk pobożnościowych, jest również istotne i godne naśladownictwa.

Fot. 2. Uczestnicy sympozjum (fot. M. Białkowski)

Sympozjum naukowemu towarzyszył wieczorny koncert *Constitues eos principes*, który odbył się w sali koncertowej uczelni – Auli Nowej. Jego program został skorelowany z porannymi wykładami, aby uświadomić uczestnikom komplementarność zagadnień teoretycznych i praktyki wykonawczej.

Koncert otworzyła organistka Agnieszka Tarnawska, która wykonała utwór Henry'ego Muleta *Tu es Petra*. Po wykonanym dziele wystąpiła *Schola Cantorum* pod dyktando piszącego te słowa, wykonując repertuar dedykowany świętym, m.in. Janowi Chrzcicielowi, apostołom oraz św. Józefowi. Wykonane zostały: responsorium gregoriańskie *Fuit homo*, tropowane *Kyrie IV Cunctipotens Genitor Deus*, sekwencja *Salve Joseph* oraz antyfony autorstwa Hildegardy z Bingen *Caritas abundat*.

W kolejnej odsłonie wieczoru zaprezentował się duet organistów: studenci Dominik Czeski i Paweł Szott, którzy wykonali na cztery ręce trzy wybrane części (*Der heilige Andreas*, *Der heilige Jakobus der Ältere*, *Der heilige Matthias*) z kompozycji Naji Hakima *Die Apostel. Meditationen nach Holzschnitten von Lucas Cranach dem Älteren*.

Następnie w repertuarze wokalnie-instrumentalnym zaprezentowały się: mezzosopranistka Laura Wąsek i sopranistka Agnieszka Pelc, którym na fortepianie akompaniowała Laura Kluwak-Sobolewska. L. Wąsek zaśpiewała recytatyw i arioso *Und wie sie ausgesandt von dem Heiligen Geist* z oratorium *Paulus* op. 36 Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego, natomiast A. Pelc wykonała arię Gabriela *Nun beut die Flur* z oratorium *Stworzenie świata* Józefa Haydna.

Recital zakończył *Hymnus in honorem Sancti Petri et Pauli* Mariana Sawy w interpretacji organistki Pauliny Bartkowiak. Koncert poprowadził oraz opatrzył stosownym komentarzem ks. Szymon Bajon.

Katedra Muzyki Kościelnej poprzez sympozjum naukowe wraz z koncertem po raz kolejny przywołała powszechną i nieustannie obecną prawdę wiary o świętych obcowaniu, którą Kościół strzeże i przekazuje w różnorodnych formach artystycznych ze swojego skarbcza tradycji. Pochwała świętych jest wielowymiarowa i muzyka z całą pewnością na równi z innymi sztukami przylączyła się do apoteozy świętych, wyrażając to, co głosi Kościół – nie chodzi wyłącznie o zachwyt nad ich życiem oraz tym, co je opiewa, ale także o świadomość, iż oni sami (tj. święci) stają się dla wierzących wyzwaniem i nieustanną zachętą do naśladowania.